

Κρατικές επιχειρήσεις ή οικονομία των αναγκών;

Γιάννης Μηλιός

Βρισκόμαστε σε ένα κρίσιμο σημείο της καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης που επιχειρείται (ως τώρα επιτυχώς) στην Ελλάδα εδώ και 2,5 χρόνια με τα μνημόνια. Καθώς η κρίση είναι έλλειψη υπεραξίας και όχι έλλειψη ζήτησης, για την ανάκαμψη της κερδοφορίας από τη νεοφιλελεύθερη σκοπιά πρέπει να ιδιωτικοποιηθεί η κρατική περιουσία. Αντί δηλαδή το κέρδος αυτών των επιχειρήσεων να το επανεπενδύει το κράτος στην αναπαραγωγή της νεοφιλελεύθερης κοινωνίας, να το ιδιοποιούνται ιδιωτικές επιχειρήσεις και να αποφασίζει η καπιταλιστική αγορά με το μηχανισμό του ανταγωνισμού τι θα επενδυθεί ξανά στην Ελλάδα ή αλλού με μόνο σκοπό τη διασφάλιση και αύξηση της κερδοφορίας.

Τώρα, λοιπόν, με ένα και μόνο νόμο αποφασίζουν την πώληση ολόκληρης της κρατικής περιουσίας, δεν αφήνουν τίποτα, επιχειρήσεις, κτίρια, λιμάνια, αεροδρόμια, ιδιωτικοποιούν τα πάντα. Πολλοί αναρωτιούνται; Γιατί δεν έχει γίνει γενικευμένη εξέγερση; Γιατί ο κόσμος της εργασίας αντιδρά μεν, αλλά όχι τόσο έντονα ώστε να σταματήσει αυτήν την πορεία; Γιατί το πολιτικό σύστημα παρότι συρρικνώνεται εξακολουθεί να μπορεί να περνάει αυτούς τους ανήκουστους νόμους που αλλάζουν τη ζωή της συντριπτικής πλειοψηφίας προς το χειρότερο και υπονομεύουν το μέλλον της;

Η απάντηση βρίσκεται σε κάτι πολύ απλό που όμως ακόμη και η Αριστερά δυσκολεύεται να αντικρίσει κατάματα. Ο κόσμος της εργασίας *δεν υπερασπίζεται το παρελθόν*. Δεν είναι μόνο το κεφάλαιο που είχε ανάγκη να αλλάξει την κοινωνία για να διασφαλίσει την απρόσκοπτη κερδοφορία του, είναι ανάγκη και του κόσμου της εργασίας να αλλάξει η κοινωνία. Η κρίση έδειξε καθαρά ότι ο κόσμος της εργασίας δεν είναι διατεθειμένος να υπερασπιστεί την κρατική περιουσία *απλώς και μόνο επειδή είναι κρατική*, καθώς ούτε και πριν την κρίση κάλυπτε τις ανάγκες του αλλά και επειδή η ίδια η κρατική πολιτική φέρει μερίδιο ευθύνης για τη σημερινή απαξίωση των δημόσιων επιχειρήσεων και υπηρεσιών.

Η Αριστερά δεν μπορεί να μένει μόνο στην προστασία των νομικών μορφών ιδιοκτησίας των επιχειρήσεων που καλύπτουν βασικές ανάγκες (νερό, ηλεκτρικό ρεύμα, συγκοινωνίες), πρέπει να εστιάσει στις ίδιες τις ανάγκες του κόσμου της εργασίας. Ο κόσμος της εργασίας είναι βέβαια εναντίον της ιδιωτικοποίησης των δημόσιων επιχειρήσεων γιατί γνωρίζει ότι θα γίνουν πολύ ακριβότερες υπηρεσίες που είναι απολύτως απαραίτητες για την επιβίωση, αλλά ζητάει ταυτόχρονα να αλλάξει το περιεχόμενο του όρου «δημόσιο». Δεν έχει καμία ανάγκη να αμυνθεί για να αναπαρχθεί το παλιό κρατικό πελατειακό σύστημα εξουσίας, το σύστημα εκείνο που διευκόλυνε τη διεύθυνση της ελαστικής, επισφαλούς ακόμη και ενοικιαζόμενης εργασίας στο δημόσιο (η Κ. Κούνεβα εργαζόταν σε εργολάβο δημόσιας επιχείρησης), που παρείχε προνόμια αντίστοιχα με των διευθυντών σε συνδικαλιστές για να διατηρείται η εργασιακή ειρήνη, που τεμάχιζε τους μισθούς σε επιδόματα για να μπορεί τώρα στην κρίση να τους περικόψει νόμιμα, που αντιμετώπιζε τον πολίτη σαν «πελάτη με χαμηλές προσδοκίες».

Η Αριστερά, τώρα που βρίσκεται προ των πυλών της εξουσίας είναι υποχρεωμένη να αφουγκραστεί αυτή την ανάγκη αλλαγής. Το κίνημα έδειξε πέρσι στο Σύνταγμα ότι όταν λέει δημόσιο, δεν εννοεί κρατικό, εννοεί *κοινωνικό*. Εννοεί την ανάγκη κοινωνικού ελέγχου του δημοσίου: τα «ανοικτά βιβλία», τη δημοκρατική συμμετοχή των εργαζομένων αλλά και των πολιτών στη λήψη αποφάσεων για το περιεχόμενο των υπηρεσιών αλλά και τον τρόπο διαχείρισης της δραστηριότητας μιας

δημόσιας επιχείρησης. Μόνο με αυτούς τους όρους μπορεί να υπάρξει έξοδος από την κρίση προς μια κατεύθυνση αλλαγής της κοινωνίας προς το συμφέρον του κόσμου της εργασίας. Η επιστροφή στο παρελθόν και τη μιζέρια του είναι συνώνυμη με την ήττα του κινήματος και τη νίκη του νεοφιλελευθερισμού.